

1. Carpzov, Christian : De legitima, quae vocatur ab
Hobomans quarta legitimaria. 1631.
2. Crull, Cornelius : Ad pacificationem religiosam Augus-
tanam 16 ans 1658. 1631.
3. Carpzov, Konrad : De tribus hereditatem aduendi modis
et inventarii confectione. 1631
4. Carpzov, Konrad : De tribus hereditatem aduendi modis
et inventarii confectione 1631.
5. Carpzov, Konrad : De pignoratibus et hypothecis 1631.
6. Grosse, Henning : De iurisdictione. 1631.
7. Grosse, Henning : De iudiciis in genere 1631.
8. Grosse, Henning : De translatione Imperii Rom-
ni a Graecis ad Germanos, Modus Imperii status,
et eius iurisdictione. 1631.
9. Grosse, Henning : De iurisdictione. 1631.
10. Krumboltz, Christian : De iuribus ac rebus bellicis. 1631.
11. Reutler, Gottfried : De instrumentis, sive litterariis
documentis, 1631.
12. Spalting, Johann : Decas axiomaticum physicorum.
1631.
13. Carpzov, Christian : De mora. 1632.
14. Carpzov, August : De legatis et fideicommissis 1632.

15. Grosse, Henning : De donationibus. 1631.
16. Grosse, Henning : De testamentis. 1632.
17. Seltkoper, Joh. Georg : Artis medicae studio, 1632.
18. ~~Selkoper~~ ¹⁶³² Konrad : De jure collectandi, 1632
19. Grosse, Henning : De indebiti solutione. 1633.
20. Grosse, Henning : De mutuo. 1633.
21. Olearius, Gottfr. : De justitia et jure. 1633.
22. Stranch, Johann : De testamentis. 1634.
23. Luyper, Conrad : De pactis successivis. 1635.
24. Grosse, Henning : De effectibus inae puenis
injuriarum. 1635
25. Grosse, Henning : De tutela et cura. 1635
26. Grosse, Henning : De crimine laesae maje-
statis divinae et humanae. 1635.
27. Praetorius, Friedrich : De donationibus. 1635.
28. Praetorius, Friedrich : De furtis. 1635
29. Stranch, Johann : De foro competente. 1635.
30. Stranch, Johann : De jure protomisens seu
retractus. 1635.
31. Tautmann, Christian : Disputatio I... ad prohem.
De tit. de justitia et jure. 1635.
32. Grosse, Henning : De commutato, 1636.

33. Nottingel, Christopher: De triplici, circa
orbium corporumq, celestium dispositionem
sive systema mundi, Hypothesim, nempe Ptole-
maearum, Copernicarum et Tychopticarum
comparatione et selectu. 1636.
34. Strauch, Joh.: De concursu ac praelatione credito-
rum. 1636.
35. Franck, Henning: De beneficio cessionis honorum. 1637.
36. Franck, Henning: De in integrum restitutione. 1637.
37. Nottingel, Christopher: De calendario Gregoriano. 1637.
38. Remmer, Ferencius: De proxi. secundae instantiae
et quidem De appellationibus. 1637.
39. Remmer, Ferencius: De sententia. 1637.
40. Schneider, Michael: Oratio in obitum ---
Johannis Gerhardi... publicae recitata in celeberrima
Academia Wittembergensi. 1637.
41. Strauch, Johannes: De luto interfecto. 1637.
42. Jambmann, Christian: De destinatione. 1637.

[Faint, illegible handwriting on aged paper]

107. 32 ~~842~~ 21
M 25
1630 1
1

DECAS
QUÆSTIONUM JURIS
DE
JURE CON-
SUE TUDINARIO,
QVAM

D. O. M. A.

*Permissu & Autoritate Amplissimi Fctorum Ordinis
in Celeberrima Academia Witebergensi*

SUB PRÆSIDIO

CHRISTIANI CARPZOVII

Coldicens. Misnic. J. U. Doctoris,

*Publicè Vendilandam & examinandam
proponit*

ABRAHAMUS ZORN Hallensis
Suevus.

*Addiẽm 4. Decembris horis à 7. matutinis in
Auditorio Fctorum.*

WITEBERGÆ

*Typis Jobi VVilhelmi Fincelij,
ANNO 1630.*

Cista. XVII. N.º 15.

DECAS
QUESTIONUM JURIS
DE
JURE CON-
SUECUDINARIO

Q V A M
D. O. M. A.

Præfatus Autoris de hujus Juris Ordinibus
in Academia Lipsiensi habuit
SUI PRÆSIDI

CHRISTIANI CARPZOVII
Collegii Medicæ J. U. Lipsiæ

Præfatus Testimonium examinatoris
habuit

FRANCKIUS YONN HALLERUS
Silesia

Præfatus Testimonium habuit
habuit

WITTEBÆ

Typis Joh. Wittenbergi
anno 1703

IN NOMINE DOMINI NOSTRI
JESU CHRISTI.

QUÆSTIO I.

An Consuetudo Lex scriptam abrogare possit?

Totum Jus nostrum ab Imperatore Justiniano dividitur in scriptum & non scriptum §. 3. *Jnst. de J. N. G. & C.* ex quo nō immeritō ab Interpretibus Juris affirmatur, Jus non scriptum, sive consuetudinem esse jus, quia inter species juris connumeratur, ac proinde vera & perspicua decisio est, quod possit etiam Legem scriptam abrogare, quicquid enim de genere dicitur, illud etiam verum est de qualibet specie sub genere illo contenta, atqui de toto jure affirmatur, quod posterior Lex abrogare possit priorem *l. ult. ff. d. Constit. Princ. E.* Deinde Justinianus in §. *sed naturalia ii. Jnst. de. J. N. G. & C.* Item Ictus Julianus in *l. 32. ff. de L. L.* verbis expressis hoc affirmant, inquietes, quod mutantur & abrogentur Leges tacitō populi consensu, per quē consensū tacitum, nihil aliud quā consuetudinē, sive jus consuetudinarium intelligendū esse, nemo negabit. Vehementer quidē obstare videtur,

A 2

l. 2. C.

805

l. 2. C. que sit long. Consuet. pro cuius Legis. explicatione. permultos Authores allegat *Harprechtius ad S. sine scripto 9. Jus. d. j. N. G. & C. n. 50.* jubens lectorem de vera & reali solutione cogitare, se enim. nihil boni ad præsens in promptu habere; Sed. quando mentem legis inspiciamus, fundata responsio satis occurrit.

QUÆSTIO II.

An Consuetudo debeat esse rationabilis?

Eodem fundamento probatur etiam, quòd semper rationabilitas ad Consuetudinem requiratur, de omnibus enim Legibus asseritur, quod, si ratione destituantur, non sint Leges dicenda, *l. quod verò 14. ff. d. LL. Nov. 134. c. 1. vers. male enim & c.* proinde etiam de consuetudine, quo argumento utitur *Treut. vol. 1. diff. 1. thes. 4. lit. B.* asserens, requiri: *daß es ein gute oder verminßtige gewonheit seye;* Imò verbis expressis hoc ad consuetudinem accommodat *J. C. Celsus in l. 39. ff. de LL.* Sic multæ irrationabiles consuetudines hodie reprobantur & neutiquam valent. E. G. Consuetudo illa, qua de mortuorum corpora arrestantur *l. ne corpora 38. & l. 43. ff. d. Religio. & sumpt. fun. Gail. in tract. de Arre. 2. Imper. c. 11. n. 28. & Wesenb. in paratit. ff. d. religio. & sumpt. fun.* item consuetudo illa, quæ parentibus aufert legitimam, de qua *Myns. cent. 6. obs. 41. 43. & 44. Gail. lib. 2. obs. 122. n. 11.* nec non illa consuetudo Poloniae, pœnam homicidii pecunia redimere permittens, de qua *Treut. loco alleg.* ibiq; in suis notis

Bachovs.

dum esse, quemadmodum ostendit fufius *Jacob. Menoch. de arb. jud. quest. lib. 2. cent. 2. cas. 81. n. 4. Arum. Exercitat. Justin. i. thes. 20. Mascard. de probat. volum. 1. conclus. 424. n. 15. § 18.*

QUÆSTIO IV.

An ad Consuetudinem introducendam actus judiciales requirantur?

VLterius à quibusdam in dubiū vocatur, an etiam judiciales actus ad introducendam consuetudinem requirantur, ubi verior adparet illorum opinio, qui afferunt, nullam distinctionem actuum, sive sint illi judiciales, sive extrajudiciales, observandam esse, generaliter enim requiritur tacitus consensus, *l. de quib. 32. §. 1. §. 1. sed § 35. ff. d. LL. in iis v. q. quæ solo consensu inducuntur, Judicis præsentia nõ est opus l. sive apud 28. C. d. Transact. Deinde verbis expressis J. C. Callistratus in l. nam Imperator 38. ff. d. LL. consuetudinem separat à rebus judicatis, & hanc veriore opinionem prolixè defendunt *Donell. lib. 1. comm. c. 10. Ad §. 9. Inst. d. I. N. G. & C. Angelus. n. 10. Schneidew. n. 6. Heig. n. 12. Vulci. n. 8. Cujac. lib. 2. obser. 1. Michael Grass. in commun. opin. lib. 2. c. 1. q. 10. Speckban. cent. 1. q. 73. n. 29. & observantiam Imperialem demonstrat *Gail. lib. 2. obser. 31. n. 8.***

QUÆ

805

QUESTIO V.

*An ad introducendam consuetudinem in
jure nostro Civili sit certum tempus
determinatum.*

Affirmant hanc quaestionem permulti post gloss.
in l. de quibus 32. voc. in veterata ff. d. LL. ut Donell.
1. comm. c. 10. Accurs. Bartol. Jason & Zafius in d. l. de
quib. 32. §. 1. ff. d. LL. Myns. c. 6. obs. 41. & alii, qui unani-
miter autumant, quod decenium ad introducendam
consuetudinem requiratur, sed in veritate nullo
juris textu poterit probari, quapropter, cum nulla
Lege Civili definitum sit, merito judicis arbitrio
relinquitur arg. l. 1. §. ult. ff. de Jure deb. quam opinio-
nem defendit Menoch. l. 2. de arb. judic. qq. cas. 83. n. 6. & 7.
Secus autem est de Jure Saxon. per textum in Land-
recht lib. 1. art. 29. & artic. 38. in quo dicitur, quod ad in-
troducendam consuetudinem requirantur 31. anni.
6. hebdomada & 3. dies, sicuti videre licet ex Zang. in
tr. de exception. p. 3. c. 20. n. 183.

QUESTIO VI.

*An Jus Canonicum in Imperio Romano sit
jus consuetudinarium?*

DE Juris Canonici autoritate constat, quod plane
in Imperio Romano nullam, nisi consuetudina-
ria

rii juris, auctoritatem habeat, per omnia enim & in
omnibus ipsi definitio juris consuetudinarii com-
petit, non enim utimur jure Pontificio in Imperio
Romano, ut Pontificio, & tanquam à Papa profecto;
sed tanquam jure nostro, ut quod nostrum factum sit
approbatione Principum nostrorum, proinde sic ar-
gumentamur; Quodcumq; Jus ex sola approbatione
& tacito consensu proficiscitur, illud est Jus Consue-
tudinarium, Atqui Jus Canon, ex sola approbatione
proficiscitur. E.

Majore est juris Consuetudinarii definitio ex §.
p. Inst. de J. N. G. & C. Minoris evidentia satis appa-
ret ex experientia & principio juris, quod nimirum
nullus possit Leges cōdere, nisi ille, qui habeat pote-
statem, jam legimus quidem in §. 6. *Instit. de J. N. G. &*
C. quōd populus Romanus omne Imperium suum &
potestatem in Principem, hoc est Imperatorē trans-
tulit, sed ex nullo verbulo textus alicujus poterit
probari, quōd in Pontificem Romanum transtulerit,
proinde in effato Magni Jcti Eberhardi à Weihe
(*quod habet in oratione, An Jus Canonicum in foro fideli-
um doceri & observari possit.*) persistendum esse judica-
mus, dicentis; Cū tacito Imperatorum, Electo-
rum, Principum & Ordinum consensu sint libri Ca-
nonici recepti & approbati, illos rescriptis Jurisperi-
torum Romanorum conjungendos & præferendos
esse existimo. Et cū occurrant multa impia, su-
perstitiosa legenti, nonnulla, quæ palam jubent cole-
re idola, præcipiant invocationem mortuorum &
statuarum, autolatriam, ac onera, quæ sine peccato
non

non possunt sustineri; ista & similia sunt legenda, non ut teneantur, sed repudientur, præclarum enim illud & planè divinum; Omnia probate, quod bonum est, tenete. *Hæc ille.* Nequè distinctionem illam accipiendam existimamus, quâ distinguere quidam volunt, inter res Ecclesiasticas & seculares, quòd Pontifex Romanus in Ecclesiasticis, sed non in secularibus leges condendi potestatem habeat. Hoc enim quidem proferunt, sed non probant, imò contra jus divinum asserere videntur illi, qui dicunt in Imperio Papam habere potestatem in rebus Ecclesiasticis leges condendi, sic enim inquit Christus *Matth. 22. v. 22.* Date Cæsari, quæ sunt Cæsaris, & Deo, quæ sunt Dei. Jam quicumq; attribuit Papæ, quod debetur Cæsari, non dat Cæsari, quæ sunt Cæsaris, atqui illi qui dicunt Papam habere jurisdictionem in rebus Ecclesiasticis, dant Papæ, quæ sunt Cæsaris, E. Minoris probatio perspicua est, quæritur enim quo titulo, quo jure Pontifex habeat hanc potestatem? Sanè nullo, omnem enim potestatem in Imperio Pontifici negamus, quia nihil commune habet cum Imperio Romano, adeòq; & Imperatori Comitia convocare & in iis cum statibus Imperii, Pontifice in salutator, de bono publico concludere & deliberare licet.

Thom. Mich. de juris dict. conclus. 2. & 3. David

Paræ. intr. de Jure Regio

56.

Edimburgi Juris Saxonici Interpretes Rati-
 -illum, dicitur aliquid ex Jure Saxoni-
 -nico

QUÆSTIO VII.

An Jus Saxonicum sit Jus Consuetudinarium ?

Quia Jus Saxonicum in initio moribus introductum postea per virum privatæ authoritatis collectum ac tandem à Carolo Magno, uti *Glossator speculi Saxonici Landre ch. lib. 3. art. 82.* testatur, confirmatum & approbatum est, merito concluditur, quod sit Jus Consuetudinarium; Competit enim ipsi definitio Juris Consuetudinarii, sicuti in præcedentis quæstionis resolutione fuit ostensum, & prolixè de hujus origine scripsit *Matth. Coler. in Orat. de Orig. Jur. Sax. & Belg. p. 1. q. 8. per tot.* Sicque communiter ab Interpretibus asseritur: quod inter Jura Consuetudinaria in Imperio Romano-Germanico hodie Principem facilè locum obtineant Consuetudines Juris Saxonici, Eberhard. Speckhat in *Synopt. Exeges. Jur. Cesar. pag. 1.* Ac proinde fallere eos ait *Hartm. Pistor. lib. 1. q. 16. num. 11.* qui Juris Saxonici cognitionem magis ex verbis quàm ex usu discere autumant. Multa namq; usu, (dicit ille) esse introducta contra verba Juris Saxonici, & è contra.

QUÆSTIO VIII.

An Juris Saxonici observantia ab allegantibus sit probanda?

Rectissimè plures Juris Saxonici Interpretes statuunt, illum, qui textum aliquem ex Jure Saxonico

nico pro se allegat, si ille non esset practicabilis, probare debere, illum esse usu receptum & approbatum. Andr. Knich. in *Comment. suo de Saxon. non provoc. jur. cap. 3. n. 19.* asserit quidem contrarium, eo argumento, quod Lex in dubio dicatur usu recepta per trad. à Natt. *Consil. 340. n. 11.* & Roland. à valle *Consil. 90. num. 53. vol. 1.* Sed uti dictum, sententia hæc nobis non arridet, legem enim vel statutum usu recepta esse facti sunt, quæ non præsumuntur, sed probari debent. *l. in bello. §. facti. ff. de captiv. & postlim. revers. nec ad rem facit, quod Andr. Knich. loc. allegat. ait; Legem in dubio, dici usu receptam, quia hoc intelligendum, dato scilicet initio observationis: Si enim semel cepta observari, præsumitur ad huc observari, atq; ita in viridi esse observantia: Coeterum hinc non efficitur, quod ab initio præsumi debeat recepta & observata, ita eleganter respondet Jacob Menoch. de *presumpt. lib. 2. præf. 2. n. 3. & 4. ibi sed non hinc fit, quod ab initio præsumi debeat & c.* Imò ante probatam observationem Jus Saxonicum, tanquam jus consuetudinarium & approbatum non habet & meretur nomen legis, quia ut sit Lex, requiritur observantia sive actus, uti supra fuit ostensum, quod actus ad Consuetudinem introducendam requirantur, & in hac nostra sententia multi sunt Juris Saxon. Interpp.*

ut Matth. Coler. *De process. executiv.*

in *pres. Hartm. Pift. lib. 1.*

q. 16. & c.

QUESTIO IX.

An Jus Feudale pertineat ad Jus scriptum, an verò ad Jus non scriptum?

Supra in quaestione, ex §. 1. *Inst. d. I. N. G. & C.* ostensum fuit jus esse duplex, scriptum & non scriptum, Quæstionis igitur est, ad quam speciem Juris, jus Feudale sit referendum, Rittersh. *in partit. feud. lib. 1. cap. 1. q. 8.* ad Jus scriptum pertinere putat; sed verior videtur illorum opinio, qui defendunt, Jus Feudale ad Jus non scriptum pertinere; primò enim Juri Feudali competit definitio Juris non scripti ex §. 9. *Inst. d. J. N. G. & C.* Deinde Consuetudines appellantur libri feudorum *in rubrica hujus Juris.* nec quicquam facit Rittershusii responsio; dicentis: à potiori fieri ibi denominationem; eò enim ipsò quod potior pars Juris Feudalis contineat consuetudines, (quæ in Imperio Romano juris auctoritatem habent, ex tacita approbatione Imperatoris Friderici II. qui secundum illas in judiciis judicari passus est,) nostra sententia fundatur, pauca enim constitutiones Juri Feudali inferræ, non efficiunt ut potior pars Juris Feudalis ad Jus scriptum sit referendum. Neque exinde quòd Jura Feudalia hodie typis exscripta sunt, consuetudines esse desierunt, quia hoc duntaxat memoriæ & observantiæ melioris causa factum est; quo ipso Consuetudinis natura non immutatur.

l. contra

l. contrahitur ff. de pignor. Et non sola scriptura, sed
 authoritas publica, itemq; animus potestasq; scri-
 bentis ex Consuetudine Legem scriptam facit *l. ult. C.
 de LL.* Et hanc nostram opinionem *Comman. lib. 1. Com-
 ment. Jur. c. 10. Clar. §. feudum. q. 3. Schrader. de feud.
 part. 1. q. 1. n. 6.* & multi alii defendunt.

QUESTIO X.

An Consuetudo debeat probari?

Consuetudinem esse juris ex §. 9. *Inst. de jur. nat.
 gent. & civil.* & ex *l. de quibus 32 ff. de legib. satis appa-
 ret.* de quo *Gail. 1. obs. 36. nu. 13. Rauchb. part. 1. qu. 36.* jura
 verò non probantur, sed allegantur, uti tritum IC-
 torum brocardicū, est, quod habet Vmmius in *pro-
 cess. disp. 15. thes. 3. num.* proinde concludendum vide-
 tur, neq; Consuetudinem esse probandam, Sed veri-
 or est illa Dd. sententia, quod omninò Consuetudo
 debeat probari, in se enim Consuetudo considerata
 est quidem juris, sed an hic an illicea sit consuetudo,
 est quæstio facti: itemq; actus, ex quibus inducitur
 Consuetudo, sunt facti *l. de quibus 32. ff. de legib.* Et i-
 deò hi actus probari, debeat: sive debet probari, hic
 vel illic eam consuetudinem esse, quæ allegatur *Myr-
 sing. Respon. 13. n. 6.* & hoc est quod asseritur in *cap. 1. Ex-
 tr. de Consuet.* Consuetudinem esse facti. *Ernest.*

Cotbm. Respon. 13. num. 74. & seqq.

Volum. 1.

B 3

CO-

COROLLARIA.

1.
Consuetudo contraria juri communi non extenditur ex identitate rationis. *Alex. Consil. 116. Vol. 7.*

2.

Consuetudo, quod quis cogatur vendere, valet. *Bart. in l. venditor 13. §. si constat. ff. comm. pr. ad.*

3.

Consuetudo differt à Stylo. *Trentl. Vol. 1. disp. 1. thes. 9. lit. a.*

4.

Qui secundum malam consuetudinem privatā agit non excusatur à pœna.

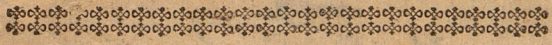
5.

An populus non liber, vel an pars civitatis consuetudines introducere possit? sæpius à Dd. disceptatur, & pro & contra disputatur, nos ejusmodi quæstiones

Domi-

Domitianas & nullius momenti judica-
mus, non enim origo, sed usus consuetu-
dinis inspiciendus.

OLI DEO GLORIA.

*Literatissimo Domino Respondenti
Amico & conterraneo suo
Charissimo.*

Consuetudo bonæ est, privo quæ lecta labore,
Promere ea, alternâ dif- qj- putare vice.
*Hanc se queris strenuè, de Consuetudine. ZORNI
Dum properas vires exeruisse tuas.
Huic ge sisse bono Morem consuecito porro
Mori, ne quicquam sit tibi in bocce moræ.
Sic quod jus, quod fas, quod mos decernere cunctis
Assolet, bocce dabit jus tibi fasq; decus.*

Hicce
Gratulabatur l. mqj.

*Johannes Christophorus Hechel
Hæmbarco- Hallensis
Suevus.*

Dominicus & nullus in omni iudicio
miser non erit ergo. sedulus conseru-

OLI DEO GLORIA.

.....

Litterarissimo Domino Respondenti
amico & conseruato suo
Christiano.

Constatuho bonae et pinoque la labori
Promerere, alioq. illi q. putare vice
non pueri, sicut de Coniunctiome. N. O. M. I.
Dum progeres oves exerceat esse tota.
Hic egisse bono Motem respiciat poro.
Mori, ne quicquam sit tibi in pace in O. T.
sic quod in p. q. as, quod non decernere cunctis
Afflict, accedat in tibi, sag. ac.

Hilce
Gratulabatur. m. p.

Johannes Christophorus Pöschel
Hamburgo - Halle
Saxonia

P
C
D
J. U.
rii E
Infer
Sp

Typis

ULB Halle

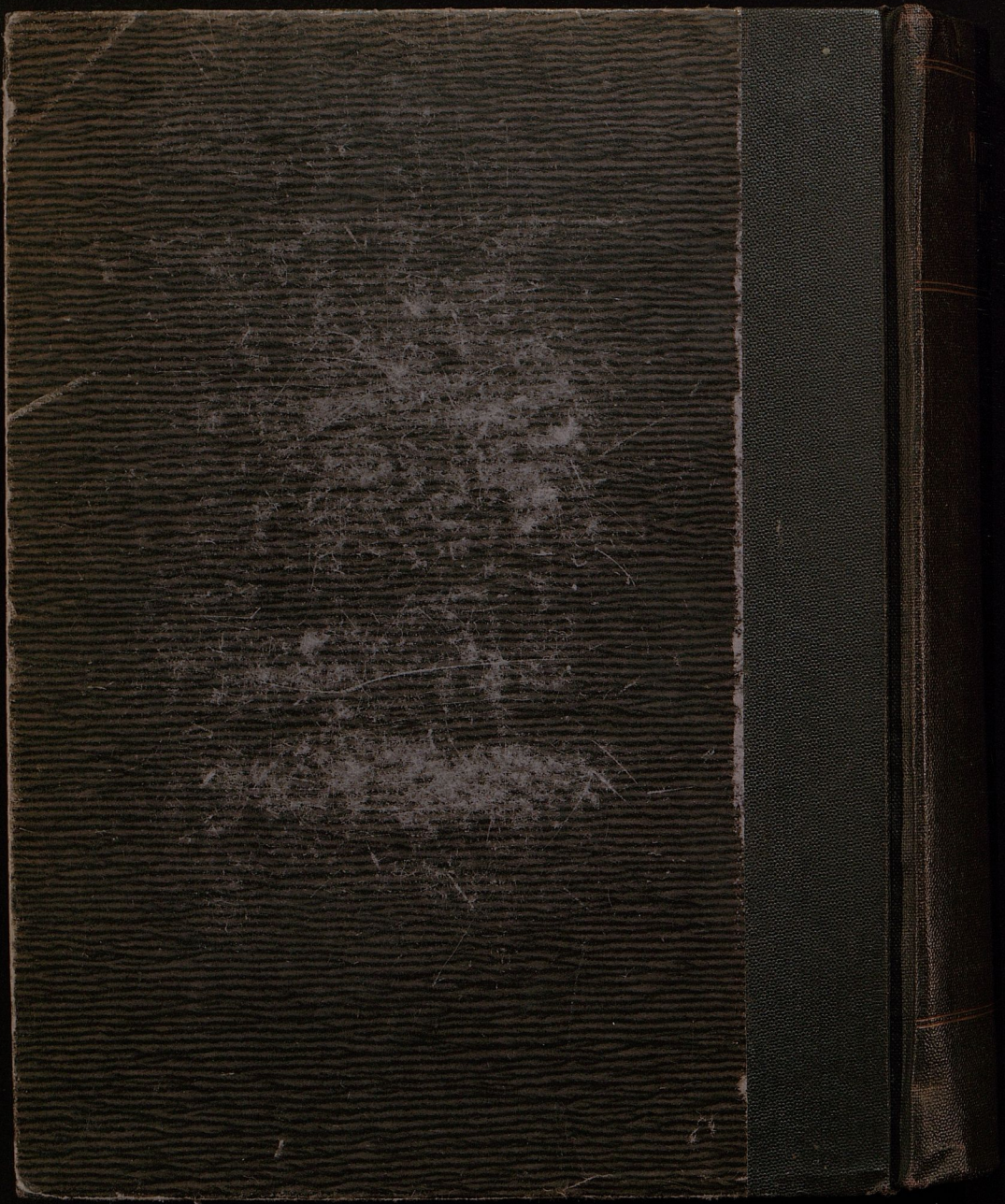
3

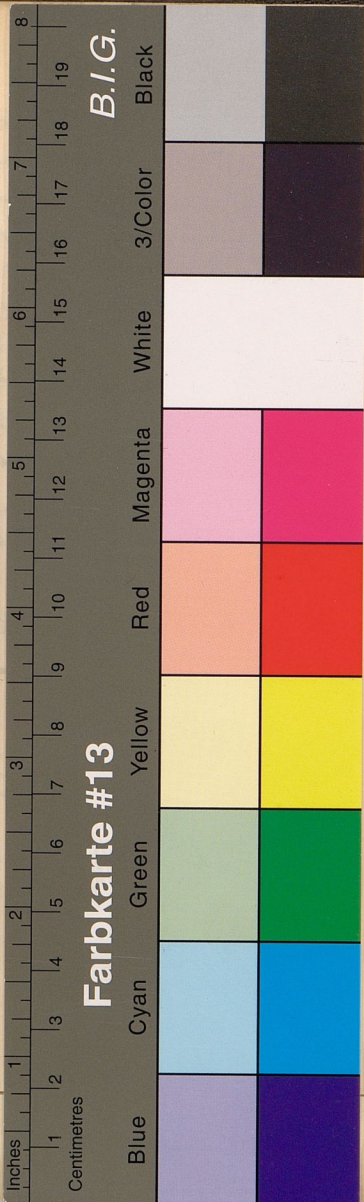
004 961 196

W177

Farbkarte #13

B.I.G.

107. 32 ~~802~~ 25
1630-1
1

DECAS
QUÆSTIONUM JURIS.
DE
JURE CON-
SUETUDINARIO,
QVAM
D. O. M. A.

*Permissa & Autoritate Amplissimi Fctorum Ordinis
in Celeberrima Academia Witebergensi*
SUB PRÆSIDIO

CHRISTIANI CARPZOVII
Coldicens. Misnic. J. U. Doctoris,
*Publicè Vendilandam & examinandam
proponit*

ABRAHAMUS ZORN Hallensis
Suevus.

*Ad diem 4. Decembris horis à 7. matutinis in
Auditorio Fctorum.*

WITEBERGÆ
Typis Jobi VVilhelmi Fincelij,
ANNO 1630.
Cista. XVII. No 153.